

दारको हतनामानो वदधाते सुखञ्च तो । ज्येष्ठः सङ्कर्षणो नाम कनीयान् कृष्ण एव च ।

मेघकृष्णस्तु कृष्णोऽभूद्देहान्तरगतो हरिः । व्यवर्द्धत गवां मध्ये सागरस्य इवाम्बुदः ।

शकटस्य त्वधः सुप्तं कदाचित् कर्मगृह्णिनी । यशोदा तं समुत्सृज्य जगाम यमुनां नदीं ।

शिशुलीलां ततः कुर्वन् स हस्तचरणौ क्षिपन् । रुरोद मधुरं कृष्णः पादावूर्द्धं प्रसारयन् ।

स तत्रैकेन पादेन शकटं पर्यवर्त्तयत् । न्युजं पयोधराकाङ्क्षी चकार च रुरोद च ।

एतस्मिन्नन्तरे प्राप्ता यशोदा शीघ्रविक्रमा । स्नाता प्रस्रवदिग्धाङ्गी बद्धवस्त्रेव सौरभी ।

सा ददर्श विपर्यस्तं शकटं वायुना विना । हाहेति कृत्वा लरितं दारकं जगृहे तदा ।

न सा बुबोध तत् केन शकटं परिवर्त्तितं । स्वस्ति मे दारकस्येति प्रीता भीता च साऽभवत् ।

किन्तु वक्ष्यति ते तात पिता परमकोपनः । त्वय्यधः शकटे सुप्ते अकस्मात्तु विलोडिते ।

किं मे स्नानेन दुःस्नानं नद्याश्च गमनेन किं । पर्यस्ते शकटे तात यत्त्वां पश्याम्यपादृतं ।

एतस्मिन्नन्तरे गोभिराजगाम वनेचरः । काषाये वाससौ विभ्रन्नन्दगोपो व्रजान्तिकं ।

स ददर्श विपर्यस्तं भिन्नभाण्डघटीघटं । अपास्तधूर्त्विभग्नाचं शकटं चक्रमौलिनं ।

भीतस्वरितमागम्य सहसा साश्रुलोचनः । अपि मे स्वस्ति पुत्रायेत्यसद्वचनं वदन् ।

पिवन्तं स्नानमालोक्य पुत्रं स्वस्योऽब्रवीत् पुनः । दृषयुर्द्धं विना केन पर्यस्तं शकटं मम ।

प्रत्युवाच यशोदा तं भीता गद्गदभाषिणी । न हि जानाम्यहं केन शकटं भुवि पातितं ।

अहं गता नदीमार्थं चैलप्रवासनार्थिनी । आगता च विपर्यस्तमपश्यं शकटं भुवि ।

तयोः कथयतोरेवमब्रुवंस्तत्र दारकाः । अनेन शिशुना यानमेतत् पादेन पातितं ।

अस्माभिः सम्पतद्भिश्च दृष्टमेतच्च दृच्छया । आश्चर्यमिति ते सर्वे विस्मयोत्फुल्ललोचनाः ।

स्वे स्थाने शकटस्याथ चक्रबन्धमकारयन् ।

इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे विष्णुपर्वणि शिशुचर्यायां शकटभङ्गे द्विष्टोऽध्यायः ॥ ६२ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ कस्य चित्तय कालस्य शकुनीवेशधारिणी । धात्री कंसस्य भोजस्य पूतनेति परिश्रुता ।

पूतना नाम शकुनी घोरा प्राणिभयङ्करी । आजगामार्द्धरात्रे वै पक्षौ क्रोधादिधुन्वतो ।

ततोऽर्द्धरात्रसमये पूतना प्रत्यदृश्यत । व्याघ्रगम्भीरनिर्घोषा व्याहरन्ती पुनः पुनः ।

निलिल्ये शकटाणि सा प्रस्रवोत्पीडवर्षिणी । ददौ स्नानं सा कृष्णाय तस्मिन् सुप्तजने निशि ।

तस्याः स्नानं पपौ कृष्णः प्राणैः सह ननाद च । किन्नस्तनी सा सहसा पपात शकुनो भुवि ।

तेन शब्देन वित्रस्तास्ततो बुबुधिरे जनाः । स नन्दगोपो गोपाश्च यशोदा च सुविक्रवा ।

ते तामपश्यन् पतितां विमंज्ञां विपयोधरां । पूतनां पतितां भूमौ वज्रेणैवावधारितां ।

इदं किञ्चित् सन्तुष्टाः कस्येदं कर्म चेत्यपि । नन्दगोपं पुरस्कृत्य गोपास्तौ पर्यवारयन् ।

माध्यगच्छन्त च तदा हेतुं तत्र कदाचन । आश्चर्यमाश्चर्यमिति ब्रुवन्तोऽनुययुर्गृहान् ।

गतिषु तेषु गोपेषु निश्चितेषु ययागृहं । यशोदां नन्दगोपस्तु पप्रच्छागतसंश्रमः ।